

Několik poznámek o německém dělostřelectvu proti letadlům.

(Pokračování.)

Užití dělostřelectva p. 1.

Sestava DPL. musí být budována tak, aby střelba mohla být zahájena dříve, než nepřátelský letec může splnit svůj úkol. Zabránilo-li DPL. nepříteli vykonat jeho poslání, je to taktický úspěch i tehdy, nebyl-li letoun střelbou materiálně poškozen.

DPL. nemůže chránit se stejnou intenzitou území celého státu. Podobný postup by vedl nutně k tříštění prostředků, což je v zásadním rozporu s žádoucí účinností palby DPL. na důležitých místech.

Při umístění prostředků kolem určitého objektu je potřeba přihlížet k tomu, že nepřítel může přiletět z libovolného směru. „Nejméně pravděpodobný směr útoku je často nejpravděpodobnější.“

Za všech okolností však nutno předvídat změnu sestavy, aby nepřítel byl vždy v nejistotě o mohutnosti palby, kterou může být v určitém prostoru překvapen.

Proto moderní DPL. musí být motorisováno a musí mít velkou strategickou i taktickou pohyblivost. (Pohyb ve volném terénu je nutný.)

Mimořádný důraz je kladen na utajení sestavy DPL.

Proti činnosti zpravodajského letectva, které se může, majíc veliký dostup, objevit nepozorovaně nad sestavou, je třeba se chránit dokonalým zastíráním.

Aby sestava DPL. nebyla prozrazena střelbou na zpravodajské letouny, je třeba určit v rozkaze o bojové činnosti, které baterie mají zahájit palbu. Ostatní baterie mlčí. Baterie, které střelbou pravděpodobně odkryly svá postavení, provedou pak změnu bojových stanovišť.

Utajení sestavy je nutné, aby se nepřítel včas nevyhnul dobře střeženým prostorům a aby bylo učiněno vše, co by ztížilo nepříteli provést útok na baterie DPL. s malých výšek během bombardovacího náletu, který je současně proveden ve velké výšce.

Armádní OPL.

Všeobecná ustanovení týkající se AOPL. jsou obsažena v předpise o vedení vojsk (Polní řád): Truppenführung, I, Teil H. D. V. 300/1.

Německý Polní řád vydaný roku 1933 obsahuje tyto části:

I. Válečná organizace vojsk, II. Velení, III. Zprávy, IV. Zajištění, V. Pochody, VI. Útok, VII. Pronásledování, VIII. Obrana, IX. Přerušeni boje — ústup, X. Předstíraná bojová činnost, XI. Boj za zvláštních okolností, XII. Ubytování, XIII. Jezdecko.

Pokládám za užitečné naznačit stručně, jakým způsobem je v jednotlivých částech pamatováno na OPL.

Zásadní otázky organizační.

Podle definice obsažené v části I, čl. 20 jsou letectvo a vojsko protiletecké obrany sloučeny v jednu zbraň: vzdušné síly.

Jednotky vzdušných sil mohou být přiděleny armádním skupinám, armádám, armádním nebo jezdeckým sborům a v případech mimořádných také pěším nebo jezdeckým divizím.

Protože předpis neuvádí žádnou výjimku, pokud jde o vojska protiletecká, je sbor zpravidla nejmenší jednotkou, v jejíž rámci se organizuje AOPL., skládající se z jednotek speciálního protileteckého vojska.

Tato koncepce armádní protiletecké obrany se neodchyluje nikterak od názorů přijatých v jiných státech. Sluší jen podotknout mimochodem, že sloučením protileteckého vojska s letectvem ztratilo německé DPL. všechen kontakt s polním dělostřelectvem a je v míru podřízeno stejně s letectvem — ministerstvu letectví.

Zajištění proti útokům ze vzduchu.

Proti útokům ze vzduchu se zajišťují vojska aktivní protileteckou obranou a stíhacím letectvem. Aktivní OPL. je doplněna opatřeními pasivními, která se týkají zvláštních nařízení vydaných velením, rozptýlení jednotek, maskování, využití tmy k přesunům atd.

Konečně je třeba, aby veškeré útvary učinily v mezích svých možností veškerá opatření pro tělesovou OPL. (čl. 197).

OPL. při ubytování.

Zajištění provádějí jednak speciální útvary OPL., a jednak části vojenských těles, vybavené zbraněmi p. l.

Činnost všech složek řídí společný velitel.

Důležité je, aby při organizování obrany p. l. bylo přihlíženo k nutnému odpočinku speciálních útvarů OPL.

Obrana p. l. rozsáhlých ubytovacích prostorů představá na ochraně míst hustě obsazených a výdejen.

Umístění zbraní p. l. vojenských těles nařizuje buď velitel dotčeného vojskového tělesa nebo velitel ubytovacího místa (oblasti).

Obsluha těchto zbraní buď doplňuje hláskou službu speciálních útvarů OPL. nebo ji koná samostatně a provádí střelbu podle vlastního uvážení.

Aktivní OPL. musí být doplněna opatřeními pasivními. Při ubytování nutno se vyhnout malým a úzkým vesnicím, malým a nápadným lesíkům a nápadným místům v terénu vůbec. Naproti tomu je třeba využít vhodně všeho, co skýtá přirozený skryt, a pořídit klamné stavby. (vozidla se umístí nepravidelně nebo se skryjí.)

V ubytovacích místech třeba označit vhodné kryty (sklepy) a zajistit úplné zatemnění (čl. 662).

V noci se poplach obvykle nevyhlašuje. Rozhoduje o tom podle okolností velitel ubytovacího místa (tábora) (čl. 696).

Zajištění na pochodu.

„Větší pohyby ve dne, během nichž nutno počítat s nepřátelskou leteckou zvědnou a útočnou činností, musí být chráněny co možná útvary OPL., a je-li toho třeba, i stíhacím letectvem.

Především je třeba chránit místa tvoření pochodových proudů, místa počátku a konce pochodu, zvláště citlivé body pochodového prostoru, přechody vodních toků a místa odpočinku.

Vždy, kdy je to možné, určují se jednotkám OPL. zvláštní pochodové cesty; výhodné je, chrání-li baterie DPL. z jednoho palebného postavení dvě pochodové cesty. Lehké DPL. a KPL. mohou být předem přesunuty na místa, která jsou zvláště ohrožena útoky s malých výšek.

Není-li možné přemístit DPL. po zvláštních cestách, je třeba jeho pohyb upravit zvláštním nařízením. Jednotky OPL. mají všeobecně přednost při přejezdu křižovatek a při průchodu úžinami.

Jednotky OPL. podporují hláskou službu vojskových těles. Palba DPL. je výstrahou pro pochodující vojska.

S hlediska obrany pasivní lze učinit tato opatření:

Je-li nutno počítat s činností nepřátelského letectva, a není-li srážka s nepřítelem pravděpodobná, rozdělí se vojska na několik pochodových cest anebo se pochoduje po skupinách v určitých časových intervalech.

Účinek leteckého útoku na pochodující vojsko může být snížen prodloužením pochodového proudu. Není-li jinak nařízeno, může být délka proudu zdvojnásobena.

Rozkaz k zvětšení hloubky pochodového proudu dá příslušný velitel. Počátek a konec proudu musí být označen.

Je ovšem třeba předem uvážit nevýhody, které toto opatření přináší.

Hipomobilní trény a útvary se řídí stejnými zásadami, nebyl-li jejich přesun stanoven na dobu soumraku. Velitel rozhoduje, kdy protiletecké opatření má být částečně nebo úplně zrušeno.

Změna hloubky pochodového proudu může být nařízena buď před zahájením anebo během pochodu.

Zastávek a odpočinků se využije k úpravě pochodové sestavy.

Jsou-li v blízkosti pochodové osy schůdné a rovnoběžně probíhající cesty nebo je-li pohyb ve volném terénu možný, zvětší se přechodně šířka pochodové sestavy využitím všech možností pochodu (č. 236).

Bylo-li nařízeno zaujetí široké pochodové sestavy, rozdělí se proud po obou stranách pochodové osy; není-li to možné, rozšíří se sestava jen po jedné straně.

Jezdecké útvary použijí cest nejvzdálenějších. Hipomobilní útvary nemohou zpravidla opustit sjízdné cesty.

Na pochodové ose mohou zůstat vozidla; jinak se tato komunikace uvolní.

Vyžadují-li toho okolnosti, musí být rozšíření pochodové sestavy přesně omezeno. Pořadí útvarů tvořících pochodový proud, zůstává zachováno.

Je-li střetnutí s nepřítelem pravděpodobné, je třeba o tom uvědomit všechny části pochodové sestavy.

Rozšíření pochodové sestavy nařizuje velitel proudu nebo zmocnění velitelé jednotlivých částí pochodové sestavy. Je-li nebezpečí v prodlení, dají potřebná nařízení velitelé vojskových těles.

Rozšíření pochodové sestavy při velké délce pochodového proudu není zpravidla možné.

V takových případech je třeba počítat s častými nepředvídanými zastávkami. Mimo to je třeba uvážit, že široká pochodová sestava zpomaluje pochod, činí jej nepravidelným, zvyšuje námahu vojska a ztěžuje velení.

Z toho důvodu se rozšiřuje sestava jen v případech mimořádných na nejnutnější dobu (čl. 236).

Byla-li již dříve zvětšena délka pochodové sestavy, je zvětšení její šířky zřídka odůvodněno.

Ustanovení týkající se prodloužení a rozšíření pochodové sestavy se nevztahují na vojska motorisovaná (čl. 237).

Je-li velký smíšený pochodový proud odkázán na jedinou pochodovou cestu a je-li nebezpečí leteckého útoku, může být proud rozdělen na několik částí, které pochodují se vzdálenostmi 1—3 km za sebou.

Pochod řídí velitel smíšeného proudu.

Toto opatření nevylučuje, aby jedna nebo více takto odděleně pochodujících částí nezvětšilo svou délku tak, jak bylo dříve uvedeno.

Toto opatření je možné jen tehdy, nevzroste-li pak délka celkového pochodového proudu přes určité meze.

Rovná-li se celková délka pochodového proudu délce jednodenního pochodu, je výhodné — není-li proti tomu z jiných důvodů námitek — aby jednotlivé části pochodovaly v různých denních dobách (čl. 238).

V noci přestává zajištění proti leteckým útokům na obraně nejcitlivějších míst: úzké údolí, mosty, místa přechodů. Obranu obstarává aktivní protiletecká obrana za součinnosti světlometů.

O prodlužování nebo rozšiřování pochodové sestavy tu zpravidla nejde (čl. 239).

Obranu citlivých míst pochodového prostoru nutno zajistit co možná předem.

Způsob zajištění závisí na povaze citlivého místa; úzká a krátká údolí se zajišťují podobně jako mosty.

Při budování obrany mostů a míst přechodů přes vodní toky nutno mít na zřeteli, že útokem ze vzduchu je současně ohroženo i blízké okolí.

Z toho důvodu je třeba, aby přechod přes mosty byl prováděn — nebylo-li nařízeno zvětšení délky proudu — po částech pochodujících v určitých vzdálenostech za sebou.

Vzdálenosti mezi jednotlivými částmi nutno zachovat určitou dobu po přechodu mostu.

Potřebné nařízení nutno vydat včas, aby právě v blízkosti ohroženého místa nebyla porušena plynulost pochodu.

Je žádoucí, aby přechody přes vodní toky byly prováděny na různých místech, aby se předešlo hromadění vojska v blízkosti břehů.

Je-li to možné, zaujme aktivní protiletecká obrana bojová stanoviště na obou březích.

Podle okolností bude potřebí zesílit pozorovací a hlásnou službu; k tomuto účelu se použije částí přezvědných oddílů divisi.

Nastane-li akutní nebezpečí leteckého útoku, může být přechod přes řeku na určitou dobu zastaven; objeví-li se však jednotlivé letouny, přechod se zpravidla nepřerušuje (čl. 240).

Pro pochod ve dne platí, že nepřátelské zvědné letouny nejsou všeobecně příčinou k zastavení pochodu (čl. 241).

Objeví-li se skupiny nízko letících letounů nebo chystá-li se skupina letounů k útoku s malé výšky, je proud varován protileteckými pozorovateli. Znamení poplachu je pět krátkých tónů polnicí.

Na toto znamení se kryje pěší vojsko v příkopech anebo ve vhodných úkrytech blízko silnice.

Vozidla a hipomobilní útvary se zastaví; mužstvo neseseďa a vozidla se zabrzdí.

Je-li útok zpozorován včas a jsou-li příznivé podmínky terénní, kryje se mužstvo v blízkosti cesty.

Jezdci a jezdeckto opustí silnici a pokračuje, je-li možnost skrytu, v pochodu se svými vozidly (čl. 241).

Protiletecké zbraně zaujmou ihned bojová stanoviště a zahájí okamžitě palbu. Jednotliví střelci a letouny nestřílejí. Je výhodné učinit též přípravy proti útoku bojových chemických látek.

Útoky s velkých výšek na pochoduující vojska lze očekávat zpravidla jen při průchodu úzkými údolími.

Vojska se zachovávají celkem tak, jak bylo uvedeno při útocích s malých výšek. Obranu p. l. obstarává za těchto okolností DPL.

V noci předchází před leteckými útoky zpravidla shazování osvětlovacích pum s padáčky; jejich účinek varuje pochoduující vojsko.

Pěší vojsko se kryje v blízkosti silnice, ostatní útvary se zastaví a zachovávají úplný klid. Každý pohyb snadno prozradí vojsko. Obranu p. l. obstarává DPL.

Má-li vojsko, které pochodovalo v noci, pokračovat v pochodu i za dne, je výhodné nařídit za svítání odpočinek, aby mohla být učiněna veškerá opatření k zajištění proti nepřátelské letecké činnosti ve dne.

Příklad použití DPL. při OPL. ubytovacího a pochodového prostoru vyšší jednotky.

Aplikaci zásad vyslovených v Polním řadě německé armády můžeme částečně sledovat na příkladu, který uveřejnil major W. Pickert v knize „Unsere Flotartillerie“.

N á m ě t:

Sbor o třech divisích, soustředěný v ubytovacím prostoru, přesune se pochodem v příkázaném prostoru. Sbor je ve svazku armády.

Zvláštní situace: viz náčrt 1 a legendu.

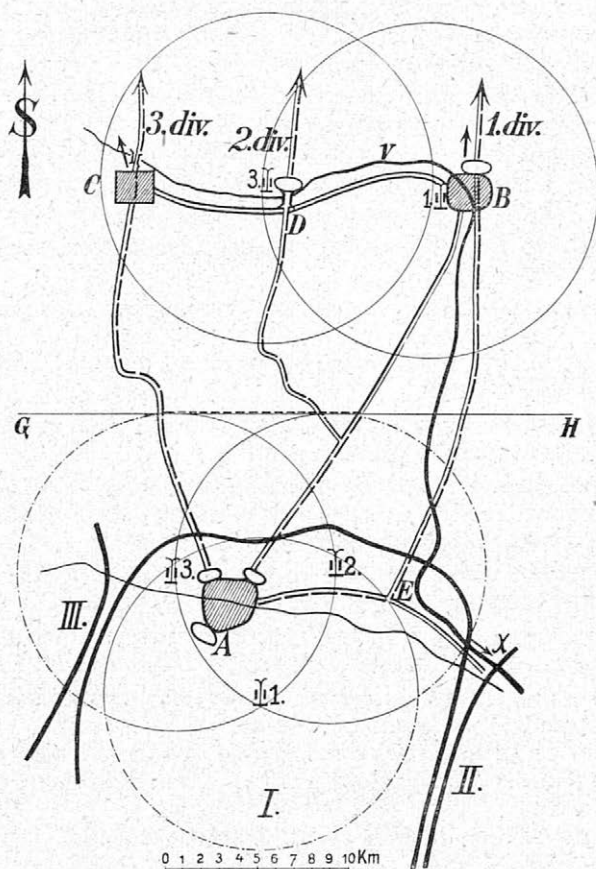
Předmět studia:

Užití těžkého a lehkého DPL. pro OPL. ubytovacího a pochodového prostoru sboru ve svazku armády.

Prostředky:

1 oddíl těžkého DPL. — 3 bat.

1 baterie lehkého DPL. (3 čety).

Náčrt 1.

Legenda:

I. sbor o třech divisích (1., 2. a 3. div.) je shromážděn v prostoru ohraničeném (I.); prostory sousední sbory (II., III.).

Pro pochod je každé divisi přikázána zvláštní pochodová cesta — — — —→

1. divise směr pochodu E B . . . 1. div.

2. divise „ „ A D . . . 2. div.

3. divise „ „ A C . . . 3. div.

 = baterie těžkého DPL.

 = četa lehkého DPL.

Poznámka k řešení:

1. Je třeba si uvědomit, že není-li počet prostředků dostatečný, nelze chránit všechno, nýbrž jen nejdůležitější část prostoru.

2. Během přemístění je baterie DPL. vyřaděna z činnosti. Současné přemístění DPL. znamená tedy dočasné přerušování OPL.

3. Nejdůležitější otázkou při obraně pochodového prostoru je včasné přemístění baterií DPL.

Řešení.

1.

Sestava DPL. pro OPL. prostoru s h r o m á ž d ě n í:

Je nepochybné, že prostor shromáždění I. sboru nelze vzhledem k danému počtu prostředků chránit všude se stejnou intenzitou.

Je třeba pamatovat na místo nejcitlivější, kterým je zřejmě osada A (průchodiště 3. a 1. divise).

Kdyby šlo toliko o OPL. v prostoru ubytování, byl by problém sestavy poměrně jednoduchý, protože by za těchto okolností nabyla OPL. rázu jakési stability, což je pro rozhodnutí o umístění prostředků vždy výhodné.

Problém OPL. se však do určité míry komplikuje, jde-li o situaci, která se rázem změní, jakmile nastane přesun shromážděných jednotek a je-li počet zasazených jednotek DPL. omezený, což je vlastně trvalým zjevem.

Konkretně řečeno, jde tu o úkol zajistit citlivá místa prostoru shromáždění tak dlouho, dokud veškeré části jednotek neodpochodují, a na druhé straně je třeba pamatovat na obranu jednotek, které mezi tím pochodují v stanoveném prostoru.

V konkrétním případě není řešení tak obtížné, poněvadž citlivé místo A je na okraji ubytovacího prostoru blízko pochodového prostoru.

Sestava DPL. může být tedy volena tak, aby zasazené baterie ský-taly účinnou obranu jak místu A, tak i části pochodového prostoru.

Zbudováním sestavy, jak ji ukazuje náčrt 1, je tomuto požadavku vyhověno.

Baterie 2 a 3 v prvním sledu chrání nejdůležitější část ubytovacího prostoru (osadu A, křižovatky) a současně část pochodového prostoru všeobecně k hranicím G—H (7 km od hranic ubytovacího prostoru ve směru pochodu).

Baterie 1 druhého sledu má především na starosti obranu ubytovacího prostoru a zesiluje současně obranu místa A, které je chráněno palbou celého oddílu.

Lehké DPL. (jedna baterie) je soustředěno kolem místa A, což plně odpovídá dané situaci vzhledem k důležitosti tohoto místa.

V druhé části úkolu jde o řešení OPL. další části pochodového prostoru, což vyžaduje postupného přemísťování DPL.

V konkrétním případě, který je nepochybně školním příkladem, je zřejmě, že nejcitlivější částí pochodového prostoru jsou průchodiště C, D a B (osady C, D a mosty vedoucí přes řeku V).

Autor se rozhodl přemístit část DPL. (dvě baterie těžkého DPL. a dvě čtyř lehkého DPL. do prostoru C, B tak, aby toto dělostřelectvo dosáhlo bojové hotovosti dříve, než valné voje pochodujících divisi dosáhnou linie C, B (viz náčrt 1).

P o z n á m k a:

Nemíním podrobit řešení autorovo kritice, nýbrž chci jen poukázat na některé důležité okolnosti týkající se OPL. pochodového prostoru s daným počtem prostředků.

a) Současným přemístěním dvou baterií je důležitá část ubytovacího prostoru citelně oslabena po dobu, která uplyne od okamžiku zastavení palby baterií, do okamžiku, kdy tyto jednotky dosáhly bojové hotovosti v novém palebném postavení: t. j. doba přípravy odjezdu + doba přemístění + doba zaujetí nového palebného postavení.

Během této doby není ovšem valná část pochodového prostoru chráněna ani proti pozorování ani proti útokům s větších výšek.

Situace je ovšem ještě choulostivější, jde-li o obranu přesunu jednotek motorisovaných.

Na tuto okolnost autor sám poukazuje, neboť v tomto případě nelze počítat s předjížděním pochoduujících jednotek.

Přes toto oslabení činnosti DPL. není dosaženo žádoucí obranné intenzity v prostoru C, B vzhledem k nesporné důležitosti míst C, D, B.

Příklad nás velmi názorně poučuje o tom, jak je velmi důležité, aby při přesunech jednotek ve dne bylo pamatováno na kapacitu aktivních prostředků OPL.

Je nesporné, že k přesunu sboru o třech divisích, o němž bylo v příkladě uvažováno, zasazený počet prostředků nestačí. (Příště dále.)

Letectvo u nás a v cizině.

Plukovník děl. Čeněk Z i k m u n d:

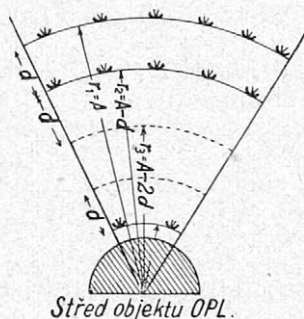
Kalkulace se světlometnými prostředky pro potřeby DPL.

(Podle článku V. Čiška ve Věstniku protivovozdušnoj oborony, roč. 1937, seš. 11/12.)

Noční OPL. objektů je nemyslitelná bez světlometů, jichž počet se určuje potřebou úplného světelného zajištění všech prostředků OPL. pro jejich skutečnou činnost.

Světelné zajištění, jako vůbec veškerý systém OPL., musí být utvořeno kolem objektů a musí být bez neosvětlených míst.

Nutný počet světlometů může být vypočten podle vzorce (viz obr. 1):

Obr. 1.

$$N = \frac{2\pi}{d} \sum r \quad (1)$$

kde: d = vzdálenost mezi světlomety;

k = část kruhu (360°), na př. při sektoru 60°

$$k = \frac{360}{60} = 6, \text{ při osvětlení v kruhu } r = 1;$$

r = poloměry kružnic, na kterých jsou umístěny světlometry;

$$r_1 = A,$$

$$r_2 = A - d,$$

$$r_3 = A - 2d,$$

$$r_n = A - nd \quad (2)$$

kde A = vzdálenost přední (první) řady světlometů od středu objektů.